

بررسی فقهی مددکاری اجتماعی در اسلام

(تاریخ دریافت ۱۴۰۰/۰۴/۱۵، تاریخ تصویب ۱۴۰۰/۰۹/۱۸)

علی زینلی^۱

دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه حقوق جزا و جرم شناسی

دانشکده حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

چکیده

در عصر انفجار اطلاعات و دنیای ماهواره و اینترنت و در هنگام فرو ریختن و آوار شدن بهمن اطلاعات بر رهگذران جاده امروز، سرپناهی مطمئن و تکیه گاهی امن، نیاز جدی انسان است. عصر ما عصر بی پناهی، سردرگمی، بحران شخصیت و در عین حال عطشناکی انسان دریافتن نگاه مهربانی است که خستگی های درونی او را بگیرد و به امنیت و آرامشی سبز میهمانش سازد. نقش دین در شکل گیری و شکوفایی تمدن بشری در کنار سعادت اخروی آنها بوده اند. بنابراین انسان برای رسیدن به یک زندگی آرام نیاز به مذهب دارد. چنانچه با مددکاری اجتماعی آشنا باشیم و موضوع کار آن را بشناسیم، در این مقاله قصد بررسی این مهم در دین مبین اسلام را داریم چرا که شاید به دلیل بی اطلاعی از بنیان مددکاری در اسلام، همگان این رشته را به صورت وارد شده از کشور های خارجی بشمارند، در حالی که این چنین نیست.

روش ها: در این مطالعه مرور نظام مند، همه آثار منتشر شده در قالب مقالات و کتب منتشر شده بررسی شده است. از ۷ پایگاه اینترنتی ۲۷ مقاله گردآوری شد، و از آن ۱۴ مورد، بررسی شد. پس از گردآوری منابع یافته ها بر اساس چارچوب از پیش تعیین شده دسته بندی شدند.

یافته ها: با بررسی دقیق نهج الفصاحه، وسایل الشیعه، غررالحکم، تفسیر تستری، نهج البلاغه، تحت العقول، بحارالانوار، قرآن کریم، شهاب الاخبار، اصول کافی، ارشاد شیخ مفید و نصایح و استخراج

^۱ alizeinali995@gmail.com

فرمایشات امامان و پیامبر و همچنین تفسیر سخنان آنان و به علاوه کلام خداوند در قرآن کریم، صحنه ای بر صدق اطلاعات ما می نهد که مددکاری از پیش نیاز های زندگی ستی و صنعتی بوده و هست، چرا که مردمان هر دوره به دلایل زیادی که ممکن است به وجود آید، می توانند دچار مساله شوند که در این صورت بشر به صورت دلسوزانه و مددکارانه به سوی هم برای یاری رساندن به هم بشتابند. حال این مسایل می توانند از قبیل اختلافات زناشویی، شغلی، اجتماعی، انتظامی، حقوقی و... باشند.

نتیجه گیری: پس از مرور این مقاله که اطلاعاتی از دیرباز به ما می دهد، به روشنی مشخص میکند که مددکاری به شیوه های گوناگون حتی از قبل از اسلام و در ادیان دیگر هم وجود داشته، اما آنچه مهم است این است که دین اسلام به عنوان آخرین دین الهی و جامع ترین آن، توصیه ها و راهکار های کامل تر و دقیق تری در این خصوص دارد، چنانکه در این پژوهش به آیات و فرمایشات پیامبر و امامان به طور دقیق به صورت مستند اشاره شده است.

واژگان کلیدی: فقه، مددکاری اجتماعی، اسلام، مشاوره، اجتماع و جامعه

مقدمه

زندگی ها در دوران باستان را می توان به شکلی ساده در نظر گرفت اما نه به گونه ای که عاری از مشکلات باشند. بنابراین حال می دانیم اختلافات از دیر باز وجود داشته است پس لازم بوده است که راهی برای حل این اختلافات چاره اندیشی شود. ادیان الهی پاسخگوی مناسبی برای این رفع این نیاز بوده و هست. چند قرن قبل از میلاد مسیح، پیامبری در ایران ظهور کرد که مردم او را "زرتشت" می نامیدند کتابش "اوستا" نام داشت. زرتشت برای اهورا مزدا هفت جلوه یا هفت صفت برمی شمارد که عبارتند از: "نور، منش پاک، راستی، قدرت، تقوا، خیر، فنا ناپذیری" در آیین زرتشت نیکی ها، روشنی ها و زیبایی ها به مبدأ خیر و زشتی ها و تیرگی ها و پستی ها را به مبدأ شر نسبت می دهند. انسان یارای آن را دارد که از میان نیکی و بدی آنچه را می خواهد برگزیند. آدمی مسئول کار و کردار خویش است و جایی برای سرنوشت و تقدیر باقی نمی ماند تا کسی بتواند گناه کاهلی و رفتار خود را برگردن آن اندازد. آیینی که چنین ساده و سودمند بود به خوبی می توانست راه روشنی و پاکی را به